IL FOCOLARE

Hod II. 1950 SNIEŽAN - STUDZIEN 1951 Nr. 4-5

ŹNIČ

Bielaruskaja relihijna-adradženskaja časopiš

Adres Redakč: Roma, v. Còrsica 1 || Hadav. padp. 3 dlr. 1 paasobn. 30 cent.

Usiamu Bielaruskamu Narodu

i jahonym

Vysokapacesnym Uladam

Vysokadastojnamu Duchavienstvu
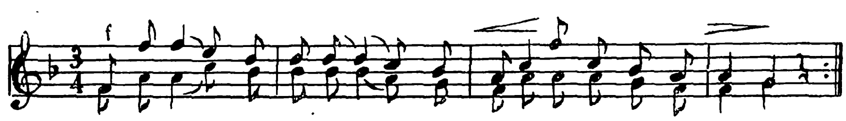
Svaim Supracounikam, Cytacom i Spahadnikam

najscyrejsyja Kaladnyja i Novahodnija pazadanni

zasylaje

Redakcyja " Znicu „

Paškaduj, Dziciatka Boža Našuju ziamielku miłu!
Adviarni ad nas biazbožža, Daj lubovi, viery siłu!

Daj nadzieju vytryvału
Z sviatymi ŭsimi darami!
O Słova, što Ciełam stala,
Zyvi viečną pamiž nami!

ZMIEST

* * *

Christus natus est nobis, venite adoremus!
Chrystus naradziusia nam, pojdziem paklanicca!...

(Iz kaladnaha rytualu)

Tajnica našych Kalad

« Na pačatku było Słova, i Slova bylo ü Boha, i Boham było Słova. Jano bylo na pačatku ü Boha. Usio praz jaho stałasia, i biez jaho nia stałasia ničoha, što stałasia. U im było žyccio, a žyccio było sviatłom ludziej; a sviatło ü ciemry sviecic, i ciemra jaho nie aharnuła.

Byü pasłany Boham čałaviek, jakomu imia było Jan. Jon pryjšoü na pasvietčannie, kab dac pasvietčannie ab sviatle, kab usie vieryli praz jaho. Nia byü jon sviatłom, ale, kab pasvietčannie daü ab sviatle.

Było pryüdzivaje sviatło, što asviačaje kožnaha čałaviaka, na hety sviet prychodziačaha. Na sviecie byü i sviet praz jaho staüsia, adyž sviet jaho nie paznaü. Pryjšoü da üłasnasci, j svaje nia pryniali jaho. A katoryja-tolki jaho pryniali, daü im mahatü stacca synami Božymi, tym, što vierac u imia jaho, što nia z kryvi, ani z voli cieła, ani z voli muža, ale z Boha naradzilisia.

A Słova stałasia cielam i prabyvala pamiž nami — i my bačyli słavu jahonu, słavu jak adzinarodnaha ad Ajca — poünaje łaski i praüdy »

(Jan. I, 1-14) - Z treciaje Msy sv. kaladnaje).

★

Hetymi slavami sviaty Jan, Boham natchnicny Evanelist, vyskazvaje vialikuju tajnicu Učalaviečannia Syna Božaha. Jon spiarša padymajecca dumkaj uvys, moü toj padniebny arol, i zviaščaje nam, kim bylo toje Slova, što stalasia Cielam i prabyvala miž nami: Na pačatku bylo Slova, i Slova bylo u Boha, i Boham bylo Slova. Jano bylo na pačatku ü Boha ». Žviasciüšy heta, dalej kaža ab dziejnasci Slova, ab jahonym, skazačby panavačasnamu, dynamizmie adnosna susvietu: « Usio praz Jaho stalasia, i biez Jaho ničoha nie stalasia z taho, što stalasia ». Adyž Slova hena niatolki dynamizm, ale i žyccio, sviatlo ludziej: « U Im bylo žyccio, a žyccio bylo sviatlom ludziej, a sviatlo ü ciemry sviecić, i ciemra jaho nie aharnula ».

Takim čynam Slova, što stalasia Cielam, heta Boh, Stvaryciel svietu, heta krynica žyccia i sviatla. Jano, dziela svaje pramudraje dabraty, lubovi i milaserdzia, zblizilasia praz učalaviečannie da ludziej, kab paciahnuć ik Sabie, padniać uščaslivić na ziamli i ü niebie. Na ziamli prykladam, navučanniem, laskaju-pralažyć darohu da ščascia, a ü niebie - pakazać metu, jaho poünaje zdziejsniennie, jakoha tut na ziamli poünasciu asiahnuć nielha.

Učalaviečannie Slova Boh zapaviasciü jašče ü raju, na zaranni isnavannia ludztva, zaraz pasla hrachavoha üpadku jaho: « Niazhodu palažu miž taboju i žančynaj, pamiž tvaim nasienniem i jejnym... jana skryšyć holaü tabie ». Hetkimi fihuratyünymi slavami Boh abiacaü rodu čalaviečamu, hrachom abiazdolenamu, zbaülennie.

Ajcy Chyscianstva, vialikija vučonyja teolohi, značennie hetych sloü zaüsiody adnosili da narodzin z Pračystaj Dzievy Maryi Zbaviciela Jezusa Crystusa, jaki pieramoh šatanà spakusnika. Hetkaje vučennie pieraniaü ad Ajcoü Sv. Kasciol, za jakim i my vierym u pryjscio Zbaücy, abchodziačy, štohod pamiatku jahonych narodzin, nazyvanych u nas Sviatymi Kaladami. Pryjscio Zbaviciela miela adbycca ü Izraelskim narodzie, dyk jim Boh specyjalna apiakavaüsia, daü jamu svoj Žakon, pasylaü prarokaü i patryarchaü, jakija pamahali jamu hety Zakon dachavać čystym i pryhataülali da pryniaccia abiacanaha Mesyjaša. Narod Izraelski adnak nie acaniü svajho vysokaha vybranstva, pavoli adyšoü ad jaho, tak što niazdolny byü u asobie novanarodžanaha Jezusa paznać abiacanaha Mesyjaša, üjaülajučy sabie jaho jak niekaha mahutnaha vyzvolna-palityčnaha dziejača. Tymčasam Zbaüca pryšoü jak zasnavalnik duchovaha valadarstva i vyzvalennia, moralnaha. I nia militarna palityčnaju mahutnasciu, a kryžam, tajnicaju ekspijacyjnaha ciarpiennia, moralnaje samapieramohi vyzvalaü.Uže ü Betlejemie ü harotnych abstavinach pačaü heny kryž. Nios pasla jaho praz usio žyccio, vučačy jak tvaryć i palapšać toje žyccio, jakoje biaz kryža dla hrešnaha čalavieka nia moža abyjscisia, śmiela znosiačy ciarpiennie. Peünaž, Chrystus nia čakaü tolki samoha kryža, kab na im umiarci; kab hetaha chacieü adrazu, dykby pazvoliü Heradu siebie zabić. Nie, Jon tvaryü žyccio u Nazarecie na praciahu tryccaci hadoü, pasla žyccio navučalnapubličnaje, až pakul sam kryž da jaho nia pryjšoü. Jak pryjšoü dyk tady nie adkazaüsia ad jaho, a pakažaü jak być vyšejšym i macniejšym za üsiaki niespraviadlvy prasled, jak stacca ükancy achviaraj za Praüdu, pasla — jak smierć pakonyvać zhrobuüstanniem — jak paciahnuć potym za svajoj asobaj uvies sviet. Adnym slovam vučyü nas, jak pakonyvać i zbaülać sviet dy samych siabie. Heta j ciapier biazupynna robić, žyvučy miž nami ü Kasciele sviatym eucharystyčna, mistyčna.

Chrystovy Narodziny, jakija z hodu ü hod sviatkujem, heta dla ščyravieručaha čalavieka toje samaje, što być u Betlejemie pry pieršych narodzinach Jaho, pierad 1950 ciu hadami, i karystać z tych samych laskaü, što i histaryčnyja Pastuški, ci try Mudracy. Viera sviataja i Liturhija lučyć nas z Istotaj transcendentnaj Zbaviciela, rodzić nadzieju ï luboü da jaho haraču, žyvuju, dziejnuju. Biaz žyvoje viery, pry sviatkavanni abyčajaü sviatych, zbaücy sviet nadpryrodny, sviet Chrystovych Tajnic, žjaülacimiecca dla nas zusim čužym, Palažennie tady našaje žachlivaje, bo my tady nia Chrystovy, a Chrystus nia naš.

Na Try Karali my bačymo Chrystusa jak Karala nad Karalami, jak üladadaücu. « Üsiakaja ülada ad Boha » - kaža sv. Paval (Rym. 13, 1). A znača Chrystus i jaho namiesnickaja ustanova tut na ziamli (Subožnia) Kasciol maje prava być duchovaj inspiratarkaj palityčna-haspadarskaj ulady. Choć karaleüstva jaho nia josć z hetaha svietu, jak

sam skazaŭ (Jan. 18, 36), to heta nie značyć, što duchovasć karaleŭstva henaha nia maje nijakaha prava i nad cielam. Kalï addana Jamu ŭsiakaja ŭlada (Mt. 28, 19) nad čalaviekam, a čalaviek skladajecca niatolki z dušy, ale i z ciela, dyk jasna, jon maje prava zakony pisać i dla hetaha ciela. Na heta i zakon pryrody čalavieka pakazvaje: duša ciahnie k sabie ciela, jak mahnit žaleza. Naviet dušy sviatych, što ciapier u chvale niabiesnaj majuć heny pociah kožnaja k svajmu cielu, z jakim prajchodzila žyćcio na ziamli j ad jakoha smierć jaje adarvala, jak ad niazdatnaha da žyćcia znadobja. Heta i dla nas navuka, što naležać da Božaha valadarstva my musimo sucelna, poŭnaj istotaj, dušoj i cielam. Tamuž vos i abyčaji našy sviatkavalnyja dbajuć niatolki pra dušu, ale j ciela, nakladajučy j na jaho relihijnyja abaviazki dy častujučy pryjemnasciami.

Nia budzie ladu na ziamli pökul nie nastanie duchova-fizyčnaje (matarjalnaje) suladździe, pakul ulady ziamnyja nie začnuć kiravać narodami pavodla duchovych i fiyzyčnych pravoŭ Chrystovych, pakul nia čerpacimuć ducha Jašcenaha ŭ Betlejemie, jak tyja kališ try Mudryja pieršapaklonniki.

Ks. Dr. J. T.

BOH

V. D.

RAZUMOVYJA ABO FILAZAFIČNYJA DAKOZY ISNAVANNIA BOHA

Pierad razhladam hetych dokazaŭ zatrymajemsia nad tym, što takoje rozum? Rozum heta najbolšy cud svietu. Rozum heta sapraŭdy Božy vobraz, iskra Božaja ŭ čalavieku. Pryhledzmasia rožnym vynachadam sučasnaha postupu dy raźvićciu techniki, navuk. Radio, televizyja, samaloty, biezlič rožnych mašyn da mechaničnaha čalavieka ŭklučna... Heta ŭsio vydumaŭ ludzki rozum, toje, čaho nia bačym, što nia maje vahi ani formy, što josć niečym niematerjalnym. Pamima ŭsiaho hetaha rozum ludzki nia josć tak daskanalnym, kab usie jahonyja vysnavy lho bylo pryniać biez zasciarohaŭ. Rozum moža mylacca.

Instrumentam dziejannia dla rozum - heta mazhi, tak, jak instrumentam muzyki josć skrypka, radiofon ihp. Na palomanaj, papsavanaj skrypcy j najlepšy muzyka ničoha nie zajhraje. Tak i z rozumam dy mazhami. Kali jany čymniebudź prypsavany, tady dumki buduć slabyja, a nat časami idiotyčnyja. Kali čalaviek znervavany, vyradak, kali arhanizm jaho, asabliva mazhi, zatručanyja, napryklad alkaholem, ci inšaj atrutaj, kali vysnažanyja raspustaj i naahul nienarmalnym žyćciom, ci bakteryjami jakoje chvaroby, tady jany drenna funkcyjanujuć. Vynikam hetaha i josć drennyja dumki. A kali psychika, duša josć chvoraj, moralna, idejna, zatručanaj, napryklad nienavisciu, nihilizmam, nehacyjej, cynizmam, kryvadumstvam ci lohkadumstvam, to i najzdaraviejšyja fizyčna mazhi nie mapohuć jej pravilna dumać. Vynikam hetaha j byvajuć často tyja bludnyja navuki. Dyk nia ŭsiakamu rozumu treba vieryć; « Nie ŭsiakamu duchu viercie — kaža sv. Paval — pierš dasledzcie jaho ». Rozum dasledžvaje, rozum krytykuje sam siable, razvažaje, ci praŭda toje, što jon dumaje ihd.

Dyk pierš-na-pierš pastaŭma sabie pytannie, ci naahul ludzki rozum moža paznać tuju najbolšuju praŭdü ab isnavanni Boha? Ci čalaviek moža być peŭny, što znajšoŭ praŭdu?

Čalaviek užo z pryrody abdarany nienasytnym žadanniem usio viedać, šukać i paznavać praŭdu. Čalaviectva spakon viakoŭ imkniecca da paznannia praŭdy. Nijakija niaščasci, ni hrom, ni bury, ni cholad, ni holad, ni spioka, a na't smierć, nia mohuć sutrymać rozum ad zaspakajennia taho pažadannia paznać praŭdü. Hena žadoba praŭdy j viedy honić čalavieka ŭ viečnyja sniahi, ŭ trapikalnyja lasy, na dno mora, na viarchi hor dy nieabjatnyja pavietranyja prastory. Na darozie da praŭdy tysiačy ludziej kladuć svajo žyćcio, nat niebiaspieka smierci nia moža sutrymać taje žadoby. Čalaviek niaraz pasviačaje žyćcio zusim dabraachvotna j sviedama, bo jon za ŭsiakuju canu choča asiahnuć praŭdu.

Taki niepieramožny paryŭ ludzkoje dušy, ludzkoha rozumu, da paznannia praŭdy musić mieć svaju apošniuju metu, svajo zaspakajennie. Niełha dapuscić dumki, što najšlachotniejšaje pažadannie čalavieka nia budzie zaspakojena. Tady zvyčajnaja žyviola bylab ščasliviejšaja za čalavieka, bo jaje nia mučyć tuha paznannia praŭdy. Ciž toj holas ludzkoje dušy « Sviatla j praŭdy! » heta mana? Adkul biarecca jon u čalavieku?

Kalib čalaviek nia moh paznać praŭdy, to rozum byŭby straćennym praklaćciem dla čalavieka, a ŭvies sviet - domam varjataŭ. Dyj naštož tadyb zdaŭsia sviet i ŭsio, što na jim josć, našto čalaviek z usimi jahoymi idejnymi paryvami, ciarpienniami, turbotami, postupam dy razumam? Adkul usio heta ŭzialosia, našto, pašto dy kudy jmkniecca?...

Na ŭsio heta niama inšaha zadavalniajučaha adkazu jak tolki hety adzin: josć praŭda i jaje mozam paznać našym rozumam.

Metaju našaha žyćcia josć paznać praŭdu dy služyć joj. Praŭdaju ŭsich praŭdaŭ, asnaŭnoju praudaj, ab pačatku, kancy dy mecie žyćcia josć praŭda ab isnavanni Boha. Boh bo josć pačatkam i kancom, alfaj i omehaj, - metaj usiaho.

JOŠĆ BOH!

— Pastarajmsia hetu praŭdu vyjasnić nastupnymi arhumentami.

1. Ŭsio, što na sviecie isnuje, maje pryčynu svajho isnavannia.

Kali hlaniem na akružajučyja nas harady a ŭ ich vysoznyja kamianicy, kali hlaniem na žaleznicy, samaloty ihd., to nie skažam, što heta ŭsio z siabie ŭzialosia, nichto hetaha nie zrabiŭ, nia zbudavaŭ, nia vydumaŭ, jano ŭsio bylo, a skažam, što heta ŭsio vydumaŭ i zrabiŭ čalaviek. Intelihentny inžynier pabudavaŭ damy, žaleznicy, lotuny ihp. Chto ćviardziŭby, što ŭsio heta ŭ hetkim daskanalnym stanie bylo spraŭviku, abo paŭstala samo z siabie, toj byŭby, sapraŭdy, vielmi nierazumny, nia zhodny z zdarovym ludzkim dumanniem. Nažal, josć takija nierazumnyja j kryvadumnyja ludzi. Jany kažuć, što sviet dy ŭsio, što na jim josć, rasciny, žyvioly j ludzi, ŭsio heta paŭstala samo z siabie, nichto hetaha nie stvaryŭ, nijaki Boh, ni bahi, bo ich niama.

Kali pryhledzimsia svietu i ŭsiamu, što na jim robicca, to pry pravilnym dumanni zaŭsiody dojdziem da ŭsiomudraje ŭsiomahutnaje Pieršapryčyny. Usio bo, što isnuje na sviecie, maje svaju pryčynu. Adna reč josć pryčynaj druhoje. Biaz tvorčapryčyny ničoha nia bylob. Napryklad: josć chata,

stol dy inšaje chatniaje pryladzdzie. Chto skaža, što jana zaüsiody byla, abo sama z siabie üzialasia? Narmalny čalaviek skaža, što naniatyja haspadarom časaki pabudavali hetu chatu, a majstar zrabiü stol dy inšaje snadziva chatniaje. Nia bylob časakoü, haspadara, - nia bylob i chaty. Vosža, kali josč chata, to napeüna niedzie josč (byli) i budaüničyja jejnyja, choć my ich nia bačymo dy nie znakomy z jimi. Budaüničyja zjaülajucca pryčynaj isnavannia chaty, jakaja zjaülejecca tolki vynikam taje pryčyny.

— Taksama talkujem i prychodzim da prakanannia, što isnuje Budaüničy susvietu, isnuje Boh. **Bačymo sviet: ziamlu, sonca, miesiac, zory ihd. Kali josć sviet, to musić być i pryčyna jahona, choć my jaje nia bačym. Šviet moh paüstać tolki jak vynik üsiomudraj dy üsiomahučaj volipryčyny. Tak, jak chata, stol,** ***nia byli zaüsiody, a paüstali*** **ü peünym časie ad majstroü i patrabujučaha jaje haspadara, taksama j susviet nia byü zaüsiody, a paüstaü, zaudziačvajučy** Vialikamu Budaüničamu Haspadaru.

Paütorym koratka j vuzlavata naša čvierdžannie:

Isnuje susviet, vializarnaja cudoünaja mašyna-budoüla. A dzielataho, što susviet nia moh paüstać sam z siabie, bo nidzie ničoha, jak kaža dosled, samo z siabie nie paüstaje, tolki z pryčyny, dyk sviet maje svaju pryčynu tvorčuju, maje svajho budaüničaha. Tym budaüničym nia josć nalpa, ani krakadyl, ani ty, ani ja, ani našy praščury, tolki Toj, Chto isnuje viečna samaisna. **Da hetkaha vysnavu dajšli najrazumniejšyja filazofy.**

Kažuć niedavierki, što ü sviecie paüstaje üsio adno z druhoha. Uvies jon razviüsia z tak svanaje pramateryi. Spytajma tady: adkul uzialasia taja pieršaja reč, taja pramateryja, dy jak mahčyma, kab z adnaje istoty paüstala druhaja zusim inšaha gatunku i čamu ciapier hetak nia dziejecca? Zrazumiejem heta na abydnym prykladzie. Kuryca niasie jajco, z jajca vychodzić kuraniatko, a z jaho kuryca. Vosža pytajem takoha niedavierka: što bylo pierš, kuryca, ci jajko? Kali jajko, to chto jaho znios, jak nia bylo šče kurycy? Kali pieršaja byla kuryca, to adkul jana üzialasia, jak nia bylo jšče jajka? Na heta josć adzin tolki talkovy adkaz: usie rody stvaryü, ci adrazu, ci nadajučy prava evalucyi, Usiomahutny.

2. Ůsiaki ruch na sviecie takža maje svaju pieršapryčynu.

Jedzie voz darohaju. Čamu? Bo koni jaho ciahnuć. Ci sam voz pajedzie pa roünaj darozie biaz daj pryčyny? Nikoli! Zhary pakocicca jon zdajecca sam ale zdajecca tolki tak, tut pryčynaju budzie pryciahalnasć ziamli. Tak i kožny ruch, kožnaje dziejannie ü sviecie maje svaju pryčynu, svoj mator. Vazmiem jašče adzin pryklad. Hadzinnik idzie. Heta nadta skladanaja mašyna, ale, kab jana jšla, musić jaje pryniavolić da hetaha niejkaja vonkavaja pryčyna, niejkaja druhaja sila, mienavita, ruka razumnaha čalavieka, nakručvajučaja pružynu. Sam hadzinnik biez taje vonkavaje pryčyny ničoha nia varty. Taksama i z usim svietam. Hena vializarnaja mašyna, pieravyšajučaja üsiakaje ludzkoje paniaćcie, znajchodzicca ü hihantyčnym rusie, ü šalonym locie. Soncy, planety, miesiacy, kamety, üsio heta z šalonaju chutkasciu krucicca, imčycca pa niabiesnym prastory; kožnaje maje svaju darohu j dakladna aznačanuju poru, ü jakoj musić jaje prajsci; adno druhoha nie zakranie. Paüstaje pytannie: čamu toj vializarny hadzinnik z miliardaü zor idzie? Tolki hlupy ci kryvadumny čalaviek skaža: « sam idzie ». **Kožny zdarova dumajučy skaža: napeüna josć niejkaja hihanckaja sila, parušajučaja sviet, jaho navodziačaja. Tüju silu my jakha i nazyvajem Boham. Biez jaje susviet nia byüby ničoha varty, byüby miartvy.**

Jašče raz, karaciej: susviet znajchodzicca ü biespierastannym rusie. Ruch heny musić mieć niejkuju pryčynu, bo ničoha samo z siabie nia ruchajecca, a naadvarot — dosled pakazvaje —, maje sklonnasč da biazruchu. Vosža, josć sila, jakaja dala ruch susvietu dy padtrymoüvaje jaho. Toju silaj i josć Boh Usiomahutny Samaisny.

(d. b.)

JAK ADBYUSIA AKT AHLASENNIA NOVAHA DAHAMTU (1)

Rym, a z jim uvies katalicki dyi u peünym sensie uvies chryscijanski sviet pieražyü u hetym viekapomnym dni adnu z niajvialikšych padziejaü historyi Chryscianstva; najvialikšuju impazantnym vyhladam dy idejnym zmiestam. Ni na adnym chiba Sabory, *jakija znaje historyja (Subožni)* Kasciola, nia uvydatnialasia hetak ekumeničnasć prysutnych (kvorumu) dy monolitnasć vieravyznanniavaja. Usie rasy i narody, usie abrady j stupieni hierarchičnyja z usich dasloüna kutkoü *kruhasvietu byli pryviedzienyja Ducham Praüdy i* üšychtavanyja ü sviatym Apastolskim Centry. Na praciahu svajho blizu dvuchtysiačletniaha isnavannia — piša tutejšaja presa — chryscijanski Rym nie zalivala takoje mora malebnikaü (2). Sama Bazylika, uvies šyrozny plac pierad joju dy prylehlyja vulicy byli bitkom nabityja praz dva dni j čaroüna iluminavanyja nočy, padčas jakich üražanniavyja efekty üzdymalisia da niavykazalnaha mahuctva. Hlybinia i sila duchovych nastrojaü, dumak, u našych časach mahla być vykazana i üzmahutniena apošnim slovam arhanizacyjnaj techniki, čaho nielha bylo vyjavić padčas daüniejšych padobnych histaryčnych padziejaü. A dziakujučy hetamu i zmiest hlybiej dy šyrej moh siahać.

Na konadni üračystasci adbylasia z kapitolinskaje Bazyliki « Ara Coeli » vialičeznaja pracesyja z cudoünym abrazom Maci Božaj, nazyvanym tut: « Salus populi Romani » Vybavicielki Rymlan. Pracesyja jšla ad hadziny 3 pa paüdni da 7-maj, na plac sv. Piotry i zakončylasia nabaženstvam i malitvaju Ajca Sv.

Rana 1-ha listapada, kali sabralisia üsie pradstaünictvy j narod, vyjšaü z vatykanskaha « porto di bronso » (üvachodu) ù pachodzie uračystym za daüžeznym šniuram duchavienstva zakonnaha j svieckaha, biskupaü, kardynalaü, Piatrovy Nastupnik, niesieny prastarym zvyčajem u tronovaj lektycy da pryrychtavanaha pierad fasadaj Bazyliki tronu; akt bo adbyüsia navonki *dziela* udastupniennia üsim prysutnym masam narodu.

Kali Papież sieü na tronie, Kardynal Dziekan, J. Eminencyja Tisserant, zviarnuüsia da jaho jak da Halavy Chryscianstva *j Apastoslakaha autorytetu, ad imia üsiaho* sluchajučaha Kasciola z kananičnaj prosbaj, kab byü laskaü akreslić i ahlasić praüdu ab uzïaćci da nieba z cielam i dušoju Najsviaciejšaj Dzievy Maryi, Maci Božaj. Tady Papież, adpiajaüšy z *usimi viernymi malitvu da Ducha* Sv. « Veni Creator » (Prydzi Duchu Sviaty), uračysta vyhlasiü palacinie najsutniejšy adryvak iz Dahmatyčnaj Bulli, kančatkovyja slovy jakoha nastupnyja: « **Pasla niaumoùknych prosbaü My zviarnulisia da Boha z malitvaju, üzyvajučy**

(1) Ab hetym my ü 1-šym nomiary Žniču abiacali napisać krychu šyrej; heta vos ciapier, pasla adsviatkavannia henaha *dnia, i spaüniajem.*

(2) Samych tolki biskupaü bylo kala paütysiačy.

sviatla Ducha Praŭdy, na chvalu Boha Ŭsiemahutnaha, jaki specyjalnymi laskami svaimi nadzialiŭ Dzievu Maryju ŭ česć Syna svajho niesmiarotnaha Valadara niabiesnaha i pieramožcu hrachu z śmierciu, dziela pavialičennia chvaly Najsviaciejšaj Matki Jahonaj dy na radasć Sviatych Apastolaŭ Piatra i Paula dy Našaj, vyjasniajem, akreslajem i ahlašajem Boham abjaŭleny dahmat: BIAZVINNAHA ZAČACCIA DZIEVA MARYJA PASLA ZIAMNOHA ŽYCCIA BYLA ŬZIATA DA NIEBA Z CIEŁAM I DUŠOJU ».

Za henymi slavami vybuch vulkan radasci, vivaty-voplaski, jak heta abydna robiać paŭdniovyja narody za haračymi italjancami, vulkan hety na česć Maryi Maci Božaj, na česć Papieża dy ŭsiaho Chryscianstva, zlivajecca ŭ vadzin mahutny harmonijny hymn « Te Deu laudamus »...

Adčytvaje pasla pryhožuju svaju malitvu da Maci Božaj sam *Ajciec Sviaty za jakim paŭtarajuč pryciśnym murmurando* ŭsie masy prysutnych.

Čaroŭnaja dy ŭzrušajučaja jak svajoju hlybinioju, tak haračasciu, pramova Najvyšejšaha Nieabmylnaha Nastaŭnika! Vos *jejny zmiest,* pakolki jaho mahčyma pieradać našaju movaj:

«Ćescihodnyja Braty i Najdaražejšyja Syny i Dočki tut prysutnyja dy ŭsie sluchajučyja tut u Rymie i u kožnaj krainie katalickaha svietu!

Uschvalavanyja nahodaj padannia Vam dahmatu viery Ŭniebaŭziaćcia NDM z dušoj i cielam, ciešačysia radasciu napaŭniajučaj sercy ŭsich viernych, zadavolenych u svaich ščyrych žadanniach, adčuvajemo nieadzoŭnuju patrebu ŭzniesci razam z Vami hymn udziačnasci Božamu Ohladu, lubovi hodnamu, što byŭ laskaŭ pierachavač nam radasč dnia hetaha i na paciechu upryhožyć čalo Matki Jezusavaj dy našaj, Maryi, dyjademam jasniejučym i daviaršajučym *usie Jejnyja pryvileji.*

Dziŭnym namieram Boskaha Ohladu pierad sianniašnim jakha pakalenniem, zmoranym ciarpienniami, zbiantežanym dy rasčaravanym, adyž i zbaŭlenna zaturbovanym pošukami zhublenaha vialikaščascia, - pierad hetkim - kažu - pakalenniem adčyniajecca krajočak jasnaha nieba, pramianiejučaha nadziejaj na žyćcio ščasnaje, dzie valadaryć Maci-Karaleva, pobač Sonca Spraviadlivasci, MARYJA.

Addaŭna vykliany hety dzien staŭsia ŭrešcie Našym, staŭsia Vašym. Holas viakoŭ - skažam bolš: holas viečnasci - žjaŭlajecca Našym holasam, jaki pry pomačy Ducha Sviatoha, uračysta akrasliŭ vydatny pryvilej Niabiesnaje Maci. A klikam stahodzdziaŭ josć hety Vaš holas, što siannia raznosicca ŭ prastory hetaha pačesnaha miesca, asviačanaha chryscianskaj slavaj, miesca duchovaj krynicy ŭsich narodaŭ, a ŭ danym mamencie sviatyni j aŭtara dla Vašaj hlybokaj pabožnasci.

Kranutaje, kazaŭby, *bićciom Vašych sercaŭ i ŭzvarušanaje* Vašymi vusnami hudzie na't samo kamiennie hetaj Patryarchalnaj Bazyliki, a razam z joju radujucca tajomnym chvalavanniem pradaŭnyja sviatyni, što paŭsiodna vysiacca ŭ česć Uniebaŭziataj - pamiatniki adzinaviery j ziamnyja padnožžy niabiesnaha tronu chvaly Karalevy Susvietu.

U hety radasny dzien z hetaj častki nieba, razam z chvalaj anielskaje radasci, suladnaj z toju ŭsiaho vajujučaha Kasciola (Subožni), nia moža nia splysci ŭ dušy raka laskaŭ i pavučenniaŭ, uradlivych pabudzicielaŭ da adnaŭlennia sviatasci. Tamu zviartajemo nadziejnyja vočy da tak vyvyšanaha stvarennia z hetaj ziamli ŭ sučasnym lichalećci ad našaha pakalennina j kličamo: **ŭhoru sercy!**

Dla sturbovanych i sumliŭnych, našaj burlivaj epoki, duš, dla pryhniečanych, ale niepakornych, niavieručych u lepšaje žyćcio i jakby z musu tolki pryjmajučych zastupnictva pakornaha j prostaha Dziaŭčaci z Nazaretu, jakoje ciapier vos užo ŭ niabiesnaj chvale, dla tych - kažu - sumniŭnych adkryjucca vyšejšyja vizyi i dumki ab praznačenni j vyvyšenni Taje, Boham vybranaje na Matku Ucielaŭlonamu Slovu, što cicha pakorna pryniala zahad Božy...

A vy, najbližejšyja sercu Našamu, vy žurlivaja turbota dzion i nočaŭ Našych, koznaj chviliny Našaj, Vy biednyja, niadužyja, vyhnancy, viazni, prasledavanyja, ruki biespracoŭnyja j biasprytulniyja, Vy harotnyja u va ŭsich krajoch; Vy ŭsie, kaho dola ziamnaja, kazaŭby, poić tolki slazmi j kormić nieadstupnym horam, - padymiecie vočy j hlancie na Tuju, *jakaja ŭpiarod za Vas prajšla ciažkaharotny* šlach ziamnoha biazdolla, pahardy, vyhnannia, bolu niavykazanaha, jakoje duša pranizana byla žurboju pad kryžam, hlancie, jak ciapier jejnaje voka niepachisna zachoplena vizyjej viečnaha ščascia!...

Na hetym burlivym sviecie turzanym i razadranym uzajemnym niedavieram, nienavisciu, kalatnioju j padzielam, bo abiazvieranym, z vyhaslaj luboŭju j brackasciu Chrystovaj - na hetym zbiantežanym sviecie My horača molimo Ŭniebaŭziatuju, kab spryčynila pavarot cioplaha pačućcia žyććiovaha ŭ ludzkich sercach; My niautomna napaminajemo, kab ničoha nikoli nia prymusila ludziej zabycca, što jany syny adnaje Niabiesnaje Maci Maryi; mo*limo, kab viaz, lučnasć, zamacoŭvalasia praz Mistyčnaje* Ciela Chrystova, jakojo novaja Jeva, Rodzička žyvych, laskava byla pryviesci da praŭdy i laski svajho Syna-Boha ».

Pasla pramovy Ajciec Sviaty abdzialaje ŭsich Apastolskim Bahaslaŭlenniem dy adychodzić da Bazyliki na uračystuju Imšu sviatuju, papiaradžany duchavienstvam, Biskupami, Kardynalami. Na placy, tymčasam, vyhladajučym by šyroznaja rožnakraskavaja žyvaja mozaika ludzkich halovaŭ, zviniać pieraliŭnymi chvalami pryhožyja rožnamoŭnyja piesni na česć Maryi. Pa skončanym nabaženstvie i akcie plac i vulicy astajucca zapoŭnienyja narodam, bo adny adychodzili druhija prybyvali. Viečaram dy praz celu noč - heny plac, Bazylika z kopulaj dy ŭsie statuji slaŭnaj kalumnady Bernini, a takža ŭvies horad,, kožny dom i vakno, byli čaroŭna iluminavany. Sapraŭdy adčuvalasia nieba na ziamli, jak kazaŭ Ajaciec Sv., padymajučaje čalavieka k Bohu.

Takija padzieji nie prajchodziać biassledna, nia ŭmirajuć u ludzkoj pamiaci...

Prysutnik.

NA PIERALOMIE CASU

Josć mamenty ŭ žyćci j dziejnasci ludziej dy ichnich instytucyjaŭ, pabudžajučyja z asabliŭšaj silaj da zadumy nad svajoj dolej dy refleksyi nad svajoj dziejnasciu. Adnym z takich mamentaŭ zjaŭlajecca zvyčaj razvitvannia Staroha i spatykannia Novaha Hodu. Jak u taho padarožnika milovy slup darožny kranaje ŭvahu, badzioryć, i jakby padhaniaje ŭ darozie, rodziačy nadzieju chutčejšaha dasiahniennia darožnaj mety, tak toj hraničny mament mižy dvuma akresami času, **hadami**, ŭdaraje našu ŭjavu i zmušaje choć na chvilinku zusiaredzicca nad sensam našaj žyćciadziejnaj padarožy.

Kožny z Pavažanych Čytačoŭ našych, ŭ jakib jon sposab ni pieražyvaŭ hetu chvilinu, ci pjučy vino, ci slozy, ci pabožnyja nastroji, kožny ab doli svajoj minulaj i budučaj *uspomnić, kožny svaju ciapierašniasć acaniacimie,* šukajučy jaje sensu. Tolki z jasnaje j ćviarozaje vizyji minuŭščyny z jejnymi plusami j minusami, tolki z pačućcia suadkaznasci

SČADROUNIKI

Sčadravali chłopcy hod za hodam —
Chadzili z hviazdaj sviatočnym karahodam...
Spakojny miesiac płyŭ nad jimi, moŭ srebny sokał,
Chrumscieŭ marozna snieh, z halin strasaŭsia navokał.
Z čaroŭnaj hviazdy sačylisia kasuli jasny,
A jany jšli, piajučy, viasioły, ščasny...
U klabani prysmakami j vinom ich častavali,
Ichnija piesni j batlejki vychvalali.
U vioscy haspadyni vietła adčyniali chaty:
Uvajdziecie ščadroŭnički — maroz cisnie praklaty —
Razahrejciesia piesniej, « Kaniom », « Kazoju »
Dy nia ŭzhardzcie haspadarskaj kaladoju —
I sypalisia iskry radasci, smiechu,
Z kiłbasami, harbuzami, žmieniami harechaŭ...
. . . .

Dzie, kamu i jak ščadrujuc jany siannia?
— Chvošča ich krucialuha odčajnaha zmahannia;
Markota chałodnaj Kałymy ich « hoscic »,
U kanclahrach kataržnych haładoŭki ssuc im kosci...
Dzietki našy dzietki! Vy ščadroŭniki lubovi!
Zamoŭkli vašy kaladki, nia čutno ich bolej,
Sciežki vašaha svietkavalnaha padarožža
Zamiało snieham dzikaha biazbožža.
. . . .

Dzianki pływuc sloznatužnaha čakannia,
Pływuc malitvy matak i ciažkija ŭzdychanni:
Kali i jak viernucca ščadroŭnički našy?
Z jakoj piesniej i hviazdaj? Mo z ziamli ich zabraŭšaj
Sibirskaj, poŭnaj sloz, kryvi dy niadoli,
Nia viernucca dadomu nikoli?...
. . . .

Rastuc pa sviecie biazimiennyja mahiły —
Ziamloj varožaj prysypany ščadroŭniki miły —
Heroi zmahannia, adčajniki tyja,
Sviatych rodnych zvyčajaŭ abaroncy lasnyja...
. . . .

Adyž ducha ich ziaml a ŭziac nie zdaleje
Nad rodnymi paletkami ŭsciaž jon patymieje..

Z.

za jaje, ci to asabistaj, ci hramadzkaj, moža być vysnavany pramianiok papraŭnaje arjentacyj na budučyniu.

Mnohija pytajniki ŭ toj chvilinie stanuć u vaču. Na adny z jich adkazvacimieš z bolem serca, na inšyja z zadavalenniem, a buduć i takija, na jakija j adkazu nia znajdzieš. Vos henyja buduć ciabie najbolej mučyć — tryvožnyja sumnivy, nierazhadnyja tajnicy budučyni, ŭ jakich mohuć zusim zahibieć tvaje najdaražejšyja latucienni dy idealy.

Dla mnohich z Vas, Braty Emihranty, pierachodny lahierny dakučlivy harmidar skončyŭsia j pačalosia zyćcio bolš ci mienš samastojnaj zarabotnaj inicyjatyvy, prajektaŭ, perspektyvaŭ. Niekatoryja dumajuć uzo nat i ab kupli sobskaha kusočka ziamli dy spakojnaha kutka ŭ svajoj chacie, kab hetak uznaharodzić sabie horka-badziackuju niadaŭnuju minuŭščynu saladziejšaj budućyniaj. Josć adnak i takija, jakim biazdolnaja, poŭnaja pahroz, ciapierašniasć nie pazvalaje snavać kankretnych dumak ab saladziejšaj budučyni; heta tyja, niebaraki, D. P. staryja, chvoryja j palityčna trefnyja, asudžanyja na dažyvotny lahier, dla jakich nie chapila ŭ ludziej dabradziejnasci...

Ale josć adna reč, adna pytajnaja zakavyka, što baluca reža voka j honić slazu dy pranizvaje serca ŭsim biez razboru, chtob z nas u jakim stanie materjalnym nie znajchodziŭsia j nie pačuvaŭsia zdavolenym, — heta Halhota našaj adradženskaj idei, niavola našaj Backaŭščyny, razhrom u joj sviatoje viery, kultury j vyvilizacyi, heradaŭskaje vyniščannie j katavannie jejnych hramadzian. Katoŭnia najsviaciejšych našych idealaŭ, jakoj kanca nia vidać! Vos héta

toj, najčarniejšuju žurbu navodziacy, novahodni pytajnik, nierazhadnasć jakoha moža zzerci našy idejnyja latucienni j paryvy. Usich nas jon mučyć, bo-ž my ŭsie idejnyja. Miz nami, jakim žyćcio j sučasnaja historyja dali tak mocna-pavucajučuju lekcyju, niama biazidejnych.

Što padtrymaje ŭ nas badziorasć ducha pry hetkich sumlivach, kali staimo pierad ciomnym niaznanym?

— Viera ŭ vyšejšuju niepieramožnuju Spraviadlivasć i lad, rodziačaja niepahasnuju idejazbaŭčuju nadzieju. Hetkaja viera hartavala na čviorduju stal trahedyaj prydaŭlenaha ducha sv. Paŭla, jaki ŭ padobnych sytuacyjach zacinaŭsia ahniavym: **contra spem spero!** — suproć (sumniŭn. ludzkoj) nadziei nadziejusia.

Hetkaju vieraj treba i nam umacoŭvacca ŭ našych nadziejach: tamu jaje stavim jak pieršaje novahodniaje pažadannie dla našaha Pavažanaha Čytactva. Viery, jaknajbolej ščyraj viery, pačuvannia volnymi Božymi dziaćmi, a nie niavolnikami ludziej! Chaj taja sviataja zaciatasć, ŭspamožnaja mahuctvam viečnaj Spraviadlivasci upaŭsiodzicca, sarhanizujecca dy zmiacie z tvaru ziamli biazbožnuju tyraniju i vyzvalić miljony prasledavanych! Chaj razam z toj pryhonnaj tyranijaj ščeznie i čornaja sustan jejnych prychvasniaŭ, pamahajučaja trymać bratoŭ u niavoli, siejučy miž imi intryni, razdvajennie, biazbožnaje samadurstva.

Pa-za hetymi idejnymi, žadajem našym surodzičam takža i matarjalnych pamysnasciaŭ. Chaj heny « ščodry viečar dobry viecar » budzie zapaviesciu sčasliviejšaj talkoviejšaj doli pieradusim dla tych najbiadniejšych, najbolej harotnych, aćužełych, puzbaŭlenych matcynaje movy, zabadziaŭšychsia pad čužyja, časta varožyja, sciahi. Braty Bielarusy, kličamo Vas, pry hetaj sviatoj nahodzie, pad svoj rodny sciah, u svaju radmnuju bielaruskuju ščyrachryscianskuju siamju, starabaćkaŭskim zvyčajem Sv. Kaladu spazyvaci dy Novy Hod spatykaci! Matka rodnaja Vas sa slazoju čakaje...

⁂

Na pieralomie henahaž času zadumoŭvajecca nad perspektyvami svaje dziejnasci i naša redakcyja. Nomieram 4-tym hetym jana razvitvajecca iz Starym Hodam, a Nr. 5-tym (spalučanym) vitaje — Novy. Stary — važny j pamiatny niatolki svajoj, poŭnaj zdabyčaŭ duchovych, jubilejnasciu dla ŭsiaho svietŭ, ale j specyjalna dla nas: jon bo zradziŭ našu časopis; ŭ razahretaj atmasfery ahulnaha relihijnaha ŭzdymu zahareŭsia i naš **Znič**. Ci sapraŭdy zapalymieŭ jon natoje, kab pry piersaj chalodnaj nièhadki znasnuć, abo pavolnym vyhnanskim biazdollam, idejnaj abnehacyjaj svaich Čytačoŭ zahibieć, jak niekatoryje **ŭžo jamu** (z taje ci inšaje intencyi) ŭspieli vyvarażyć? Nie pamykajemsia na lohki j chutki adkaz, adkaža na heta **budučynia**. My svieadamy taho, što niama siannia budućyni biaz ryzyka, adyž, paručyŭšy imprezu ŭ milasernyja **Božyja i** dabradziejnyja Vašyja, Darahijja Čytačy, ruki, pierabolšvać toje ryzyka nia vypadaje... Tymbolej, što piakučaja sviataja patreba hazety nie pazvalaje nad jim nadta zadumoŭvacca.

A ciz zadavoliŭ Znič choć častkova tuju patrebu? **Na heta** chaj adkazvajuć samy našy P. Čytačy, kali naahul z **tak karotkaje** perspektyvy lho ab hetym niešta pavažniejšaje kazać. Častku halasoŭ ich my ŭžo padavali, zaklikajučy da **dziejnaje** dy kompetentnaje supracy. Z takoj pomačču adkliknulasia ledz para asobaŭ, jakim ščyra dziakujem pry hetaj nahodzie. Kalib šyrejšyja kruhi našaha hramadztva pašli za ichnim prykladam, hazeta naša chutka znajšlasiab na pažadanym uzroŭni techničnym dy zmiestavym. Najbolej tryvožyć nas prablema finansavaja, tamu vietliva prosim našych Čytačoŭ zacać aplačvać padpisnuju naležnasć zhary, paŭniejšaju sumaj, nie ahraničajucysia da kupli adnaho paasobnika, kab zabaviazać redakcyju dy ŭmahčymić joj biespieraryŭnaje vydaviectva j ekspedycyju; aplata padpiski dasć vyrachavannie, bo rassypnuju canu padnosim da **30** centymaŭ. Z uvahi na literaturny dadatak, padpiska nia josć zavysokaja, zatoje pavinna jana być **akuratnaj** dy šyroka raspaŭsiudžanaj pry pomačy našychža čytacoŭ; ćymbolej padpiščykaŭ, tymlepšaja j taniejšaja hazeta. Prosimo zviarnuć asablivuju uvahu na drukavanuju pry joj Evaneliju, vydannie jakoje knižkaju zaležyć tolki ad Vašaj, Darahija Braty Bielarusy, specyjalnaje idejna-chryscianskaje ščodraje achviarnasci, praparcyjanalnaje da vysokaj važnasci dy patreby hetaj rečy.

Chajža hety Novy Hod budzie novym dla Zniču, chaj narešcie pieralomicca taja rezerva, ci abyjakavasć, a mo' nat i ŭpiaredžannie!

Redakcyja.

BIELARUSKAJA CHRONIKA

Arhentynski štodziennik « Klaryn » drukuje ad daŭzejšaha času raskaz pad zahaloŭkam: « **ŻYCCIO I SMIERC U SAVIECKAJ RASIEI** », padpisany pseudonimam « El Kampesino » (Ziamlarob), prozvišča sapraŭdanaje jakoha redakcyi viedama. Autar raskazu byŭ kamandantam u respublikanskaj armii padčas hišpanskaj damovaj vajny ŭ 1938 h. Pasla ŭpadku svaje armi jon uciok u Saviecki Sajuz, dzie ŭstupiŭ u vajennuu akademiju Frunze. Adyž adtul byŭ vykinuty za krytyku krasnaj armii, j pracavaŭ u maskoŭskim metro. Padčas minulaje vajny jon byŭ zmušany vyjechać u Kazachstan, adkul uciok u Teheran, dzie jaho zlavili j asudzili na prymusovyja raboty u tabary Vorkuta. Ale adtul jamu ŭdalosia ŭ 1948 uciačy biespavarotna.

Za casaŭ jašče dobraje laski ŭ savieckich bahoŭ jon razjaždžaŭ pa tabarach jak stachanaviec z adčytami, znakomiačysia fundamentalna z tamtejšym stanam rečy. Stan heny tak chutka jaho rasčaravaŭ, što ŭžo tady adrazu zaradžajecca na dnie dušy dumka ŭciačy z čyrvonaha raju, dzie bolš čym 23 miljony niavolnikaŭ u tabarach strašenna ciažkich prymusovych rabot (raskažčyk heta moža scviardzić dakumentalna).

U 8, 10 i 11 numiaroch vyšmianavanaj hazety (z listap. 1950) dasloŭna pišacca pra Bielarus nastupnaje:

Z usich narodaŭ najbolej uciarpieŭ Bielaruski. Hety narod pieranios try čystki. Pieršaja i 1944 hodzie adbylasia pad zakidam špijanažu. Rasiejskaje vojska pad kiraviectvam NKVD rastrelvala masami biez rožnicy vieku **i ploci,** 13, 14 hadovyja dzieci naviet stalisia achviarami.

Druhaja čystka praviedziena ŭ 1945 h. pad zakidam « izmiennikaŭ rodziny! U hetaj čystcy balšynia **(kala 1** milj.) byla zasudžana na 20 hod katarhi ŭ roznych dalokich krajoch Sav. Sajuza, pieravažna ŭ Sibir.

Treciaja čystka, najvažniejšaja, šalela ŭ praciahu 1946 h. Ad jaje, možna skazać, zbavilasia vielmi mala nasielnictva. Razumiejecca, ŭsia majemasć padlehlych čystcy byla skanfiskavana, z saboju zhnanniku možna bylo ŭziać anno stolki, kolki jon moh paniesci. Kali chto mieŭ do-

bruju vopratku, to jaje na pieršaj žaleznickaj stancyi zabirali, a davali lachmany.

U Smalensku na prastory b. m. 150 kv. kilam. u 1948 nazhaniana bylo bolš za 62.000 narodu, jaki tam rassartoüvali pa rožnych rajonach Sibiry na prymusovyja raboty. Najbolš uciarpiela Viciabščyna, bo tam byla niamieckaja škola « Abvehru » padčas vajny. Pasla adstuplennia Niemcaü, tam byla aryštavana bolšaja palavina nasielnictva, u tabary tam znajchodzilasia bolej 55.000 viazniaü. U Viažmie bylo 18.000. Aprača hetaha bolš čym 90.000 u prymusovych tabarach, razmieščanych pa haradoch: Miensk, Rahačoü, Kalenkavičy, Kryčeü, Baranavičy, Hlybokaje.

Usie viazni asudžany faktyčna na pavolnuju smierć, bo praca daüpadu ciažkaja, 12-14 hadzin u sodni, u niemahčymych abstavinach, pry 100 hramach chleba.

Buenos Aires, 27-XI-1950.

M.

JUBILEJNAJA VIZYTA RYMU

U druhoj palavinie Listapadu adviedaü z jubilejnaj metaj Viečnaje Miesta Jaho Ekscelencyja Ks. Biskup Baleslaü Sloskans, Administratar Apastolski Mienski i Mahiloüski in exsilio.

Miž inšymi svaimi biskupska-pastyrskimi čynnasciami cikaviüsia J. Ekscelencyja i našym vydaviectvam. Ŭ doühaj i serdečnaj hutarcy z Ks. Redaktarom Dastojny Pastyr naš rupiüsia paznac abstaviny, mahčymasci j metody pracy, dajučy svaje cennyja zauvahi, rady i skladajučy na vydaviecki fond zapamohu dy zaachvočvajucy da dalejšaj vytryvalaj pracy.

Na pytannie: jak staič duchoüna-administrycyjnaia sprava bielaruskaha katalictva, J Ekscelencyja adkazaü, što choč juryzdykcyja jaho na čužoj terytoryi niačynnaja, to üsiož i nadalej pačuvajecca bielaruskim biskupam, budučy zaüsiody hatovym da duchoüna-ajcoüskaj apieki nad svaimi dyečezanami, dy nie pierastajučy za ich malicca.

⁂

U vapošnich dniach. Listapadu lučyü takža ü Rym Sp. Dr. Barys Rahula, Staršynia Bielaruskaha Studenckaha Abjadnannia. Pavažany Hosć zjaülajecca delehatam ad Bielaruskaha Studenctva da Najvyšejšych Duchoünych Ulaaaü z metaju vykazannia tojza Ŭladzie, a specyjalna, Sekretaru Uschodniaj Kanhrehacyi, Jaho Eminencyi Kardynalu Tisserant'u, ščyruju padziaku za dasiulašniuju vydatnuju pomač Bielaruskamu Studenctvu. Jak symbal hetaj adudziaki daručany hetamu Vysokamu Dabradzieju prvhozy pamiatkavy darunak: adumyslovy albom fotozdymak z zyćcia našaha studenctva, upryhožany vokladkaj, pradstaülajučaj saboju čaroüna-mastackuju inkrustacyju iz salominak bielaruskaha nacyjanalna-tkackaha üzoru.

U prahramu svaich šyrokich zviedzin i vizyt P. Spad. Staršynia byü laskaü ulučyč takža j adviedziny našaj Redakcyi, dzielačysia z joju svaimi dumkami j pahladami, dy šyroka infarmujučy jaje ab stanie i perspektyvach našaj moladzi j žyćciadziejnasci ahulna-adradženskaj.

Spamiž balučych patrebaü našaha studenctva na pieršym planie staič pomač materjalnaja ad jakoj u vialikaj miery zaležyć i moralnaidejny stan jaho. Nie na apošnim miescy staic patreba karektnasci idejna-uzhadavaučych uplyvaü starejšych dziejačaü. Pakladajucca nadziei na pomač j tyja dobryja üplyvy našaha hramadztva.

Žadajemo našamu Pavažanamu Hosciu jaknajlepšaha zdziejsniennia hetych nadziejaü.

DA NAS PISUĆ

U ZSPA

26 žnivienia h. h. u New Yorku paüstala bielaruskaja studenckaja arhanizacyja, jakaja abyjmaje kala 50 siabroü. Haloünyja mety kulturna asvietnaja praca, zdabyvannie matarjalnych mahčymasciaü dla studyjaü dy utrymannie ciasniejšaje siabroüskaje suviazi.

Jak padaje niujorskaja hazeta « Bielarus » novapaüstalaja arhanizacyja na ahulnym zjezdzie » pastanavila uvajsci ü sklad CBAA. U suviazi z tym; što da hetaha času zajava ab pryniacci ü siabry nia üplyla. Urad CBAA z svajho boku pastanaviü naviazać kantakt z uspomnienaj arhanizacyjaj.

VIELMI PAVAZANY KS. REDAKTAR

Dziakuju Vam ščyra za pryslanyja mnie numary « Zniču ». *Z sapraüdnaj pryjemnacciu ja i maje znakomyja* pračytaü ich. Kažu, z pryjemnasciu, bo, nia hledziačy na ciapierašniaje našaje bujnaje hazetamanstva, mala spatykalasia *pavažniejšych, hodna reprezentujučych nas*, časapisaü u hetkim estetyčnym vyhladzie dy ü hetkaj vysokastylizavanaj pryhožaj movie, čerpanaj z rodnaj staroj krynicy, *nie zasmiečanaj naskara nachapanymi z susiednich movaü* niazdarnymi barbaryznymi. Vidać Vy kaštavali z henaj krynicy nia mala za svaich maladych vučnioüskich časaü. Dobra, što *starajeciesia utrymacca na demarkcyjnaj liniji*, uchilajučysia ad uplyvaü z Uschodu i Žachadu. Vam, starejšamu našamu publicystu, dobra znajučamu susiednija ahresyünyja movy, lahčej pry pomačy paraünannia ütrymać apryčonasć movy rodnaje, bo malodšym nam, hadavanym za rožnymi zialeznymi zaslonami, nie zaüsiody heta üdajecca. Niekatoryja *svaimi naiünymi rusycyzmami j palanizmami* tak uspieli zamaročycca, što im staroje aryhinalnaje bielaruskaje vydajecca dzivatvoram. Josć u « Žničy » navatvory, ci čužyja slovy, ale ü ich nie adčuvajecca naiünaha niavolnictva: kali j zdarajucca jakija zapazyčanyja terminy, pry biedachopie svaich, dyk heta, abo — ahulna eurapejskija, nia vystaülajučyja na šovinistyčnyja susiedzkija pratensyi, abo — niejkija novyja bolš, ci mienš, udačlyja sproby (Pieršapomač) idučyja na spatkannie našaj techničnarazvičciovaj nieadzoünaj patrebie.

Z drukarskich pamylak uniavinniajeciesia niepatrebna, bo, kožnamu viedamyja ichnija niezaležnyja ad redakcyj pryčyny. U druhim vydanni ich užo mienš, dyk moža ü nastupnych budzie jašče mienš.

Jakasć i kolkasć ideolohičnaha matarjalu dy viestak z biahučaha bielaruskaha žyćcia stydna mnie bylob krytykavać, pakul sam nie pamoh Vam, nie dakinuü ničoha. A cennaja časopis heta sapraüdy hodnaja ščyraje pomačy zaachvočvajučaje, pazytyünaje, zamiest kaprysnaha vyšukvannia drobnych niedahladaü i razdzmuchvannia ich u našaj, i biaz taho dysanansavaj atmasfery, zatručvajučy hetym achvočych čytačoü.

Dziela pierasciarohi ad hetkaha lohkadumstva prašu vietliva pamiascić hetych maich niekulki sloü u va üspomnienaj hazecie.

Z vietlivaj pašanaj i najlepšymi pažadanniami.

J. S.

Na rachunak padpiski zalučaju 1 Funt Strl.

Kali navickom zjaulusia u jakoj hramadzie,
Laulu piersuja cikavasc, kab paznac ludziej :
Razvaznyja vomih na pravu nahu zvazajuc,
Pustyjaz - na levu, na jakuju kulhaju...

A. Micklev c

Dirett. respons. Dott. A. P. FRUTAZ
Posta indir.: Dott. P. TATARYNOVIC
Roma - Via Corsica, 1

Z dazvolu
Duchoun. Uladau
Art. Graf. Comm. Urbinati - Roma

Pubblicazione autorizzata dal Tribunale di Roma con decreto del 7-12-1950